

İnsanda güvenme hissi, kendine güvenme şeklinde başlamalıdır. Bunun ilk kazanıldığı yer ailedir. Kendini inzibat altına almış, hangi olaylar karşısında nasıl hareket edeceği belli olan aile reislerine karşı güven hissi doğar. Nerede nasıl davranacağı belli olmayan aile fertlerinin bulunduğu ailelerde hiç kimse diğerine güvenmez.

Güvenme duygusu teşekküllü ailelerde başlar. Ananıza güvenirsiniz ve bazı işlerini yaparsınız. Babanıza güvenerek bazı teşebbüslerde bulunursunuz. Onların size destek olacağı inancını taşırsınız. Büyük, küçük kardeşlerinize, amca, hala, dayı, teyzenize ve giderek akraba ve dostlarınıza değişik işleriniz için güvenerek hareket edebilirsiniz. Bu yakınlarınızdan her biri sizi değişik, ağırlık ve ölçüler içinde kendi maddi ve manevi imkânları nispetinde desteklerler.

İşte bu durum insanın kendine itimadını yani güvenmesini ve giderek çevresindekilere de güvenmesini sağlar. Çevresindekilere güvenme, insanın iç dünyasında öyle müspet değişiklikler yapar ki, bunları kişinin davranışlarında, sosyal ve siyasi ilişkilerinde görmek mümkündür.

İşte bu his giderek devlete güvenme şeklinde ortaya çıkmalıdır. Devlete güvenen vatandaş, hakkını her zamana hukuki ve kanuni yollardan alabileceğinin rahatlığı içinde olur. Mütecavizlerde, ettiklerinin yanlarına kalmayacağını ve kalmadığını misalleriyle görürler. Bunlar için, güven hissi hak ettiklerinden çok cezaya mahkûm edilmeleridir.

Vatandaşın devlete güvenmesi, devlet memuruna güvenmesi şeklinde tecelli etmelidir. Şuna emin olmalıdır ki her haklı işini memurlar oyalamadan yerine getireceklerdir. Çünkü memurun devlete karşı görevi, vatandaşa veya insanlara hizmet şeklinde ortaya çıkar. Aldığı ücretin karşılığı olarak devlete vereceği başka bir şeyi yoktur. İnsan bu güven hissiyle hareket ederse, hâkli işini görmek için de aracı aramaz, kimseden yasa dışı yardım beklemez, hediye namı altında olsa da rüşvet teklif etmez.

Devletin güvenilir olup, olmadığının ciddi surette araştırılması ve rakamlarla ortaya konulması gerekir. Demokratik Cumhuriyetin, işgalcilerin, diktatörlerin ve zalimlerin devletinden bu taraflarıyla ayrılması ve kendini ispatlaması gerekir. Adı ne olursa olsun, devletlerin birbirinden farklı tarafları burada yatmaktadır.

Bir devlet milli ölçüde bir millete dayansa bile fiilen 77 milyon çeşit insana hizmet vermek onları memnun etmek zorundadır. Size her dil, din ve düşünceden yüz kişiyi verseler ve bir sahneden komedyen olarak onları güldür deseler, onları güldürebilir misiniz? 72 milleti bile güldürmek zor iştir. Yalnız güldürmek bile...

Devlet olmak hepsinden çok zordur. Zorluğu bilinerek devlet adamlığına kalkışmalı. Bu oyunun kurallarına uygun oynanması gerekir. Güven duygusunu vatandaşlarına veremeyen veya bunu kaybettirenler arkalarından gelen tenkit ve feryatlara tahammül edemezler. Tenkit edilecek noktaları ilmi usullerle tespit ettiremeyenleri bu akıbet bekler. Bir milletin ve aydınlarının methiye görevi asla yoktur.

Bir ülkede her an methedilmesini isteyenler işgal kuvvetleridir. Yahut ta ancak işgal kuvvetleri daima methedilmelerini isterler. Tenkidin önüne geçilince, yasal kuvvet bile yabancılığa düşer. Devletin güvenilir olması bu yabancılaştırmanın önüne geçecek en tesirli vasıttır.

Milletlerin hayatlarında, devletin üst kademesinde görev yapanların çok önemli tesirleri vardır. Çünkü sözleri zamana göre, yönetmelik, tüzük, yasa ve anayasa olup insanları tesir altında tutan bu kişilerin güvenilir olması, devletlerin devamı ve insanların huzuru için şarttır.

Balık baştan kokar, sözünde de belirtildiği gibi devletin başında bulunanların bozulması halinde, bütün devlet teşkilatı bozulur. Büyük Türk Devlet adamı Kubilay Han' ın bir sözü ile bitiriyorum.

Bir milletin hayatı böyle devlet adamı yetiştiren tarzda olursa, insanlığın yüzü güler. Kalın sağlıcakla...

